

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Pieter Brueghel te GROTE-BROGEL

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	14365
Instelling	Vrije Basisschool - Pieter Brueghel
Directeur	Mieke VLIEGEN & Hugo SWENNEN
Adres	Dorpsstraat 19 - 3990 GROTE-BROGEL
Telefoon	011-61.20.97
Fax	011-61.21.06
E-mail	bspieterbrueghel@gmail.com
Website	http://www.bspieterbrueghel.be
Bestuur van de instelling	Basisschool Pieter Brueghel
Adres	Dorpsstraat 19 - 3990 GROTE-BROGEL
Scholengemeenschap	KathBasisGE-NEGEN
Adres	Steenovenstraat 20A - 3990 PEER
CLB	Vrij CLB Noord-Oost-Limburg
Adres	Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	12-05-2014, 13-05-2014, 14-05-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14-05-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	28-05-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ludo COENEN
Teamleden	Paul LEMMENS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde	10
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	12
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	14
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	14
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	14
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Onderwijsorganisatie	16
4.2 Sociale en emotionele begeleiding	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - het onderwijsaanbod
    - de uitrusting
    - de evaluatiepraktijk
    - de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Basisschool Pieter Brueghel is de dorpsschool onder de kerktoren in Grote-Brogel. Dat is het vermoedelijke geboortedorp van Pieter Brueghel de Oude aan wie de school haar naam ontleent, maar het is ook een landelijke, groene deelgemeente van Peer. In het naburige Erpekom waar een kleinschalige wijkschool ligt, is dat niet anders. Behalve een sterk sociaal accent verbaast het dan ook niet dat het team muzische en groene klemtonen legt. Zo 'verkoopt' de school zich in het dorp, maar dat is de realiteit, bleek ook tijdens de doorlichting van de onderwijsinspectie. Die voerde drie inhoudelijke onderzoeken naar de schoolwerking: een naar de erkenningsvoorwaarden, een naar de wijze waarop de school kwaliteit nastreeft en een naar het algemeen beleid.

Om na te gaan of de school verdere erkenning verdient, onderzocht de inspectie of de kleuterafdeling voor de leergebieden wiskundige initiatie en wereldoriëntatie de ontwikkelingsdoelen voldoende nastreeft, en of de afdeling lager onderwijs voor wiskunde en wereldoriëntatie de eindtermen bereikt. Want, de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen zijn de doelen die de overheid oplegt en waaraan de school moet werken via een leerplan. De onderwijsaanpak en de voorgelegde resultaten wijzen dat ook uit.

De kleuterafdeling werkt vanuit thema's die voor de kleuters herkenbaar zijn en die hun blik op de wereld verruimen. Kleuters krijgen veel kansen om die wereld te ontdekken, te beleven, te onderzoeken. Vermits de school een groene en een gezonde school wil zijn, krijgt het leerdomein natuur binnen wereldoriëntatie een stevig aandeel.

Globaal genomen vertrouwen de kleuteronderwijzeressen op hun ervaring en deskundigheid om het programma zo op te bouwen en in te vullen dat kleuters zich breed en evenwichtig kunnen ontwikkelen. Dat leidt wel tot een verscheidenheid in de mate waarin leerinhouden voor wereldoriëntatie en wiskundige initiatie doelbewust en doelgericht voorkomen. Dit komt omdat leerkrachten vertrekken van activiteiten om thema's te stofferen. Er is geen draaiboek dat de keuze van die activiteiten aanstuurt, het is vooral hun eigen professionele beleving die bepalend is. Voor de invulling van de activiteiten vinden de leerkrachten inspiratie in allerlei bronnenmateriaal. Ten slotte zoeken en noteren ze voor elke activiteit enkele aspecten van de ontwikkeling en sinds kort ook enkele passende doelen uit het leerplan.

Er komt stilaan een omslag in deze aanpak op gang. Leerplandoelen worden belangrijker. Enkele kleuteronderwijzeressen bewaken reeds op basis van de gekozen doelen of hun programma wel dekkend is voor het leerplan. Zo komt het dat wat regel moet zijn, al eens gebeurt. Dan is niet langer de activiteit bepalend voor het aanbod, maar wel het leerplandoel waarvoor de leerkrachten een gepaste activiteit zoeken die aansluit bij het thema. Hetzelfde geldt voor het opvolgen van de ontwikkeling van de kleuters. Om hen te observeren vallen de leerkrachten vooral terug op hun ondervinding en minder of niet op de doelen om te bepalen wat ze beoordelen.

In de lagere afdeling ligt dat anders door het gebruik van onderwijsleerpakketten. Die boeken zijn afgestemd op de leerplannen. De leerkrachten gaan daar voor het leergebied wiskunde heel bewust en gericht mee om. Dat zorgt voor een doeltreffende aanpak met veel aandacht voor differentiatie om zo goed in te spelen op verschillen tussen kinderen. De goede resultaten die de leerlingen de laatste jaren voor wiskunde behalen, bevestigen dat.

Ook in deze afdeling legt het team voor het leergebied wereldoriëntatie de klemtoon op het domein natuur en ook wel op techniek, zonder het evenwicht tussen de leerdomeinen te verstoren. Wel is het zo dat leerkrachten nog wat ermee worstelen hoe ze hun programma moeten organiseren of plannen. Dat laatste heeft vooral te maken met klemtonen die leerkrachten leggen, wat kan wegen op het inpassen van leeftijdsgebonden en schoolprojecten, waarvoor nochtans voldoende tijd moet zijn. Sterk is de manier waarop de leerkrachten de leeruitstappen op groeps-, maar ook op schoolniveau in kaart brengen en de doelgerichtheid ervan illustreren vanuit het leerplan. Dit geldt overigens ook voor de kleuterafdeling. Het tweede onderzoek gaat na hoe de schoolwerking de leerkrachten ondersteunt in hun taak en zo dus kwaliteitsvol onderwijs nastreeft. De onderwijsinspectie bekeek hoe de school haar onderwijs organiseert en hoe de leerkrachten de leerlingen sociaal-emotioneel begeleidt. Vooral in die aanpak onderscheidt de school zich. Enquêtes wijzen uit dat kinderen en leerkrachten zich goed voelen, maar ook dat ouders een groot vertrouwen in de school hebben. Alle leerkrachten gebruiken voortdurend verschillende werkvormen waardoor kinderen actief kunnen 'leren'. Daarenboven streven de directie en het team met het oog op een efficiënte onderwijsorganisatie, altijd naar een degelijk evenwicht tussen de belangen van het kind en het

welbevinden van de leerkrachten. En er is de laagdrempelige opstelling naar de ouders. Heel wat acties, initiatieven en methodieken zorgen er zo voor dat 'welbevinden' vorm en inhoud krijgt en de slogantaal overstijgt.

Dat de school daarin slaagt, heeft alles te maken met de inzet van de directie en het team. Zij werken hard en met een hart voor de kinderen en voor de school. Dat kenmerkt ook het algemeen beleid, waar het derde onderzoek naar peilt. 'Samen school maken' is geen lege doos in basisschool Pieter Brueghel. Leerkrachten hebben veel inbreng, terwijl de directeurs de geleverde kwaliteit goed opvolgen en met veel inlevingsvermogen een veilig klimaat scheppen om de werking te richten, te ondersteunen, op te volgen en bij te sturen.

Kortom, de school is momenteel gewapend om in de komende jaren te blijven werken aan kwaliteitsvol onderwijs. Daarom besluit de inspectie met een gunstig advies voor beide leergebieden in zowel de kleuter- als de lagere afdeling.

Ten slotte voerde de inspectie ook een onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en naar de regelgeving. Ook daarvoor krijgt de school gunstige adviezen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

- Onderwijsorganisatie

Onderwijs - Begeleiding

- Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na. Dat gebeurt vanuit een evenwichtig en geïntegreerd aanbod. Resultaten die de kleuters behalen, bevestigen dit.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate na. Dat gebeurt vanuit een evenwichtig en geïntegreerd aanbod.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Voor het richten van hun aanbod baseren de kleuteronderwijzeressen zich op activiteiten, die ze koppelen aan de ordening van een koepeligen instrument, gebaseerd op ontwikkelingsaspecten. Bij elke activiteit vermelden ze een tweetal ontwikkelingsaspecten waarin ze investeren. Om meer gericht te werken, geldt de afspraak om ook een tweetal daaraan gerelateerde leerplandoelen toe te voegen. Het leerplan fungeert dan als inspiratiebron om het aanbod te verruimen en te verdiepen, maar nog niet als een bewust gehanteerd en richtend leerinhoudelijk langetermijnperspectief.

Voor de selectie van deze ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen vallen de meeste leerkrachten in eerste instantie terug op hun perceptie en ervaring teneinde in te spelen op de leerbehoeften van de kleuters. Het leerplan, de groeilijn voor wiskundige begrippen en de leerlijnen voor techniek en verkeer zijn voor enkele leerkrachten al enigszins richtinggevend.

De planning van leerinhouden op lange en korte termijn krijgt voor heel wat leerkrachten vorm vanuit de eigen professionele beleving en de persoonlijke didactische deskundigheid. De kortetermijnplanning krijgt een invulling vanuit een thema of project. Er is geen draaiboek om een thema te plannen. De leerkrachten vertrekken nog niet vanuit vooropgestelde leerplandoelen, wel vanuit mogelijke activiteiten. Voor de selectie van de activiteiten laten ze zich leiden door divers bronnenmateriaal, soms door gesignaleerde leerbehoeften en, leerkrachtafhankelijk, ook door een weekrooster. Dat voorziet in vaste momenten voor waarneming en beleving en, bij enkele leerkrachten, voor activiteiten die focussen op wiskundige initiatie.

De planningsdocumenten zijn vrij gelijkgericht, maar vanuit verantwoordingsperspectief opgemaakt. Ze zijn een document, maar geen instrument om leerinhouden bewust en gericht te plannen. Zich vergewissen van de volledigheid van hun aanbod gebeurt daardoor in verscheidenheid. Sommige leerkrachten turven geselecteerde ontwikkelingsaspecten, andere baseren zich

op gestandaardiseerde tests zoals voor rekenbegrippen bij vijfjarige kleuters, of op observatielijsten, maar vooral op hun intuïtie en routine. Hoewel uit planningsdocumenten van sommige kleuteronderwijzeressen anders geconcludeerd moet worden, blijkt uit gesprekken en onderwijsopbrengsten dat de leerkrachten een voldoende aanbod en evenwicht tussen de leerdomeinen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie nastreven. De dagplanning en de bijgewoonde activiteiten wijzen alvast op een graduele aanpak van de leerinhouden en thema's. Voor terugkerende thema's, die gelinkt zijn aan de jaarkring, en voor schoolprojecten zijn er afspraken daarover. Voor sommige hoeken en terugkerende activiteiten geldt een geformaliseerde, ononderbroken ontwikkelingslijn. Er is ook een groeilijn voor rekenbegrippen, maar uit voorgelegde resultaten blijkt, dat deze lijn te weinig een instrument is dat richting geeft aan de rekentaal.

Vanuit de thematische werking is horizontale samenhang tussen leergebieden een fundamenteel uitgangspunt, terwijl de leerkrachten ook oog hebben voor het sociaal functioneren en 'leren leren' van kleuters. Een ander uitgangspunt is dat de thema's én activiteiten inspelen op de leef- en de belevingswereld van kinderen. Daarom sluiten thema's doorgaans aan bij de jaarkring. Daarnaast is er ruimte voor thema's die inspelen op interesses of noden van de kleuters. De school heeft ook een stevige, jaarlijkse traditie om een schoolproject uit te werken.

Leerkrachten lijsten geplande waarnemingen en leeruitstappen op die ze in de schoolomgeving maken om kleuters vanuit thema's de nabije en verdere wereld te laten ervaren en verkennen. Ze linken de uitstappen ook aan ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen voor de verschillende domeinen. Zo legt het team op schoolniveau klemtonen op het domein natuur, ook op milieu- en gezondheidseducatie en krijgen de kleuters volop gelegenheid tot verkennen en onderzoeken. Vooral tijdens de dagelijkse onthaalmomenten mogen kleuters tijd ervaren, ordenen en rubriceren in vroeger en nu. De voorbije jaren investeerde het team, binnen het leergebied wereldoriëntatie, in het leerdomein techniek. Ontdekdozen moeten kleuters uitdagen om te experimenteren met technische systemen.

Handelen en verwoorden zijn de uitgangspunten voor de begripsverwerving, die de basis vormt van de ontluikende gecijferdheid. De leerkrachten zijn alert om situaties aan te wenden opdat kleuters ervaringen kunnen opdoen voor de ontwikkeling van het getal-, ruimte- en tijdsbegrip. Door te exploreren en te experimenteren met lengte, gewicht en inhoud bouwen kleuters ervaringen op met meten.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De leerkrachten beschikken over een verscheidenheid van leergebiedgebonden en thematisch gerelateerd ontwikkelingsmateriaal, dat ze oordeelkundig aanwenden. De lokalen ogen fris en hebben structuur. Dit alles mondt over het algemeen uit in een uitnodigende, ook uitdagende leeromgeving, afgestemd op de kleutergroep.

Recent stelde het team in functie van het leerdomein techniek heel wat 'ontdekdozen' samen.

In elk groepslokaal zijn er speelleerplekken of 'hoeken' waarvan het aanbod ook inspeelt op leerdomeinspecifieke invalshoeken voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie. Het thematisch verrijken van deze hoeken en van het klasbeeld verloopt divers.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	<p>De opvolging van de kleuterontwikkeling gebeurt vooral op basis van eigen observaties. Daarvoor vertrouwen de kleuteronderwijzeressen op hun vakbekwaamheid. Deze evaluatie verloopt niet altijd even doelgericht. Het kindvolgsysteem voorziet zowel een screening van de verschillende competentievelden, als een gestandaardiseerde toets, die de wiskundeontwikkeling bij vijfjarigen in kaart brengt. De analyse en de interpretatie daarvan geven aanleiding tot differentiatie op kind- of groepsniveau. Effecten in kaart brengen op basis van dominante leerplandoelen is nog geen praktijk.</p>
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	<p>Bij de beeldvorming beogen de leerkrachten de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuter. Naast hun eigen observaties screenen de leerkrachten daartoe het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van de kleuters in functie van het kindvolgsysteem. Ze koppelen hun bevindingen voor de verdere afstemming van het aanbod of de aanpak terug met de zorgcoördinator of tijdens het multidisciplinaire overleg.</p> <p>Binnen het zorgcontinuüm dat de school hanteert, fungeert de leerkracht als eerstverantwoordelijke. Dit blijkt ook uit de zorgwerking die vanuit methodieken, instrumenten en ontwikkelingsmateriaal sterk inzet op de rol van de leerkracht in de brede basiszorg.</p>

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De onderwijspraktijk waarborgt een intentioneel, volledig en evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen en verzekert een graduele opbouw. Onderwijsopbrengsten tonen dit aan.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	<p>Uit valide en betrouwbare onderwijsopbrengsten blijkt dat het team beantwoordt aan zijn maatschappelijke verplichting om de eindtermen voor dit leergebied te bereiken. De resultaten van genormeerde, methodegebonden en zelfgemaakte toetsen tonen dat aan. Bovendien scoren de leerlingen bovengemiddeld op zowel de genormeerde wiskundetoetsen als de koepelgebonden eindproeven voor het vierde en het zesde leerjaar, en dit voor alle leerdomeinen.</p>
---	--

Het team kleeft vooral in de lagere leerjaren, van oudsher aspecten van een specifieke visie op wiskundeonderwijs aan, die focust op basisvaardigheden en de automatisatie daarvan. Dit verklaart waarom de groepsleraren in de eerste graad een ander onderwijsleerpakket hanteren dan in de tweede en de derde graad. De pakketten richten ook de planning van de leerinhouden, hetgeen zowel de nodige continuïteit en gradatie, als het evenwicht tussen de domeinen moet verzekeren. Het komt voor dat leerkrachten vanuit hun ervaring inhouden verplaatsen of uitstellen, maar dit gebeurt in overleg om lacunes te vermijden. Over het algemeen volgen de leerkrachten het pakket nauwgezet. Op die manier vertrouwen ze erop het leerplan te realiseren.

Vanuit onderwijskundig standpunt zijn de bijgewoonde lesactiviteiten goed uitgewerkt, met voldoende oog voor het handelend, het schematisch en het abstract leren. Leerkrachten besteden veel aandacht aan allerlei werk- en groepeeringsvormen die interactie en samenwerking tussen leerlingen beogen. Tegelijk scheppen ze leersituaties die leerlingen stimuleren om in overleg probleemoplossende vaardigheden te ontwikkelen.

De leerkrachten omschrijven het hanteren van contexten die voor de leerlingen realistisch en herkenbaar zijn, als een belangrijk uitgangspunt voor het uitdagende karakter van hun wiskundeonderwijs. In de praktijk blijkt dit niet evident te zijn.

In de vestigingsplaats in Erpekom organiseren de groepsleerkrachten van de graadsklassen hun wiskundelessen op een efficiënte en effectieve wijze voor de leerlingen van de beide leeftijdsgroepen. De leerlingen leren gaandeweg om gedurende een bepaalde tijd zelfstandig of in groepjes leerinhouden te verwerken, in te oefenen of toe te passen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

In de school en in de klassen is het nodige didactisch en geïndividualiseerd materiaal voorhanden om de leerplandoelen te realiseren. In de klasbeelden tekent zich een zekere diversiteit in wandplaten af. Er gelden daarover geen richtlijnen: noch over welke inhouden, noch over de plaatsing in de klas, wat dan kan wegen op de functionaliteit van de platen. De referentiematen zijn de uitzondering. Recent ontwikkelde het team 'meetkisten' met materieel voor meten, metend rekenen en meetkunde. De leerkrachten wendden het digitale bord efficiënt aan.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

De groepsleerkrachten baseren zich voor de evaluatie op het leerlingwerk en vooral op de toetsen van het onderwijsleerpakket. Dit houdt ook in dat de evaluatie de verschillende domeinen bestrijkt, hetgeen de representativiteit verzekert. Het leerlingvolgsysteem is gebaseerd op genormeerde toetsen. De analyse daarvan gebeurt consequent en is aanleiding tot bijstellingen op groeps- en leerlingniveau. Wat betreft de koepelgebonden eindproef leidde de analyse en interpretatie van de resultaten tot initiatieven die het wiskundeonderwijs moeten verbeteren. De meetkisten en de 'rekendag' van vorig en dit schooljaar zijn daar voorbeelden van.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

De analyse van de verschillende toetsresultaten en soms ook de notities van observaties bieden de leerkrachten voldoende informatie om zich een gedegen beeld te vormen van verworven wiskundige kennis en competenties. Om in te spelen op verschillen tussen leerlingen vertrouwen de leerkrachten op de differentiatie die het onderwijsleerpakket biedt, maar ze hanteren ook ander bronnenmateriaal om een aanbod op maat te bieden. Andere vormen van binnenklasdifferentiatie zijn onder meer de verlengde instructie, differentiatie in niveau en individuele leertrajecten. In de meeste groepen lopen vormen van klasinterne of -externe ondersteuning. Binnen het zorgcontinuüm dat de leerbegeleiding richt, neemt de school ook initiatieven voor kinderen met specifieke noden. Dit gebeurt in overleg met de zorgcoördinator, de groepsleraar en de ouders.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wereldoriëntatie in voldoende mate. Hoewel ze inzet op het domein natuur met accenten op gezondheids- en milieueducatie komen de leerdomeinen vrij evenwichtig aan bod.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

In de schoolnaam Pieter Brueghel, die de directie gebruikt als letterwoord om het onderwijs- en opvoedkundig handelen te vermarkten, verwijst de G naar 'groene en gezonde school', een invalshoek waarmee de school zich profileert bij de ouders en in de omgeving. De U refereert aan de uitstappen en duidt het belang dat het team hecht aan een werkelijkheidsnabij en levensecht onderwijs. Beide uitgangspunten tekenen zich ook af in de aanpak van wereldoriëntatie.

Twee jaar geleden nam het team van elke vestigingsplaats een uniform, maar ander onderwijsleerpakket in gebruik. Dat verschil in pakket duidt het team vanuit de specificiteit van elke vestigingsplaats. Het pakket moet een evenwichtige, geïntegreerde en volledige benadering van de leerdomeinen waarborgen.

Verscheidene leerkrachten worstelen met de implementatie. Ze zoeken nog naar een efficiënte aanpak van het pakket, soms naar een evenwicht tussen het pakket en aanvullende projecten. Er ontbreekt dan ook een langetermijnplanning die het vooropgestelde aanbod bijvoorbeeld op jaarbasis plant en faseert op groepsniveau en eventueel zelfs op niveau van de afdeling, de vestigingsplaats of de school.

In hun dagplanning vermelden de groepsleraren voor elke lesactiviteit een tweetal doelen, die de inhoud of het verloop omschrijven. Voorts verwijzen ze vanuit verantwoordingsperspectief naar passende leerplandoelen. In de vestigingsplaats Grote-Brogel gebeurt het dat sommige leerkrachten lestijden die bedoeld zijn voor wereldoriëntatie, meer dan eens plannen en gebruiken voor andere doeleinden, hetgeen een ondergeschikt belang van dit leergebied laat vermoeden.

In de vestigingsplaats Erpekom creëren de groepsindeling, de vereiste continuïteit en gradatie van leerinhouden, en de didactische organisatie een spanningsveld, dat kan wegen op de haalbaarheid.

Naast het onderwijsleerpakket plant het team jaarlijks op schoolniveau een project dat kinderen moet sensibiliseren en dat gericht is op een of meer educaties. Allerlei initiatieven en acties zijn in het project geïntegreerd. Op teamniveau maken de leerkrachten informeel afspraken over een doorgaande lijn in inhouden en uitstappen. Voorts engageert het team zich al verscheidene jaren voor het project 'Milieuzorg op School', werkt het samen met een natuurinstelling in de buurt en met een natuurvereniging. Het team speelt soms in op andere externe projecten en leerkrachten werken leeftijdsgebonden thema's of projecten uit.

Vanuit het streven leerinhouden voor wereldoriëntatie werkelijkheidsnabij en dus levensecht te duiden, plannen de leerkrachten waarnemings- en belevingsmomenten. Hoewel er geen inventaris van personen, relictten, realia en fenomenen in de nabije of verdere omgeving voorhanden is, werkten de leerkrachten vanuit hun lokale kennis een overzicht uit van de uitstappen en initiatieven die ze nemen met en in de buurt, telkens gelinkt aan leerplandoelen. Deze overzichten bestrijken de domeinen en zijn ook op schoolniveau verwerkt in

de 'Omgevingskaart'. Ze geven een goed beeld van wat de leerlingen in de omgeving kunnen verkennen, onderzoeken en beleven. Daarover gelden ook afspraken.

De leerlingen van de tweede en de derde graad maken meerdaagse leeruitstappen. De leerkrachten bereiden ze degelijk voor en zorgen voor een verwerking en een evaluatie. Uit documentanalyse blijkt een sterke horizontale samenhang met andere leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen.

In de groepen van de bovenbouw krijgt de actualiteit systematische aandacht. Dat verloopt enigszins in verscheidenheid, onder meer in de mate waarin leerkrachten de actualiteit duiden vanuit de verschillende domeinen, vooral tijd en ruimte, en dit in het klasbeeld verankeren via de aanwezige tijdlijnen en geografische kaarten.

De bijgewoonde lesactiviteiten voor wereldoriëntatie verliepen doorgaans dynamisch en met veel inbreng van de leerlingen. De meeste leerkrachten zien zich niet als kennisdoorgever, maar als een begeleider die de leerlingen de 'werkelijkheid' laat exploreren en ermee experimenteren om de nodige kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes te verwerven. De leerkrachten gebruiken daartoe vooral werkvormen die bij de leerlingen samenwerking en overleg beogen.

Leerplanstudie voor dit leergebied focuste de laatste jaren op het domein techniek. Dit mondde uit in de investering in materiaal, in ontdekdozen, in een hoekenaanbod en een leerlijn.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

De leerkrachten beschikken over de nodige leermiddelen in functie van de leerplanrealisatie. In sommige klassen zijn er ontdek- of toontafels of boeken rond het actuele thema waarvan soms ook andere sporen zijn terug te vinden in het klasbeeld.

In het klasbeeld manifesteren zich lacunes in de doorgaande lijn van de ruimte- en tijdskaders. Dikwijls belemmert de plaatsing van deze en andere wandplaten het functionele en dynamische gebruik ervan. In een aantal klassen ondersteunen digitale borden en de computers de visualisering van leerinhouden en het opzoekingswerk.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

De evaluatiepraktijk stoelt voor wereldoriëntatie vooral op de methodegebonden, schriftelijke toetsen die peilen naar kennis, vaardigheden en inzichten. De impliciet levende visie op evaluatie van wereldoriëntatie is veeleer gericht op de rapportering en ook op bijsturing.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

Het ontbreekt aan een accurate beeldvorming over essentiële inzichten en vaardigheden, waardoor er tijdens lesactiviteiten nauwelijks vormen van differentiatie zijn, behalve de momentane ondersteuning. In de talentomschrijving die ingang vindt, zijn er soms aanwijzingen van wereldoriënterende interesseelden, die dan ook wel aan bod komen tijdens het multidisciplinaire overleg.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Uit het onderzoek van de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne blijkt dat de ondersteunende procedures worden gevolgd en de vereiste documenten en attesten voorhanden zijn. Het schoolbestuur voorziet daartoe wekelijks twee lestijden voor de preventieadviseur. De school levert de nodige inspanningen om haar infrastructuur zo goed mogelijk te onderhouden.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Onderwijsorganisatie

Doelgerichtheid In haar streven naar een zo efficiënt mogelijke onderwijsorganisatie staat 'het kind' voor de directie en het team op de eerste plaats. In die nog niet geëxpliciteerde benadering zoeken zij voortdurend naar een evenwicht tussen de belangen van het kind en het welbevinden van de leerkrachten. Daarvoor zijn de structuur met twee vestigingsplaatsen, de leerlingenpopulatie en de personeelsformatie de bepalende factoren.

In de school van Grote-Brogel geldt voor de kleuterbouw een organisatie die vertrekt vanuit het welbevinden van de leerkrachten. Het team onderbouwt dit uitgangspunt vanuit sociale en pedagogische motieven. Daarom kiest het team voor een stabiele structuur van vaste, leeftijdsgemengde en ongeveer even grote groepen van twintig kleuters met een leeftijdsverschil van twaalf tot achttien maanden, waarbij kleuters kunnen leren van elkaar. Dit leidt momenteel tot vijf groepen waarvan tweemaal twee parallelgroepen.

Vanuit de vanzelfsprekendheid van de traditie is de onderwijsorganisatie in de lagere afdeling gebaseerd op het leerstofjaarklassensysteem. Uitgezonderd voor lichamelijke opvoeding en deels ook voor godsdienst waarvoor telkens vakleraren instaan, fungeren er groepsleraren. De directie en het team kiezen ervoor om de personeelsformatie op basis van het toegekende lestijdenpakket, met inbegrip van de lestijden die de school ontvangt op basis van de sociaaleconomische status van kinderen, bijna uitsluitend te investeren in groepen. Dit biedt marge om sommige leerjaren deels of volledig te splitsen in twee groepen. In tegenstelling tot de kleuterafdeling geldt er geen expliciet maximum voor de groepsgrootte. Dat komt omdat het team het erover eens is om eerst in het eerste of het tweede leerjaar de groep volledig of deels (vooral voor wiskunde en Nederlands) te splitsen. In tweede orde zijn de onderwijsbehoeften van een groep het criterium om te hergroeperen.

De school heeft in het kerkdorpje Erpekom een kleine vestigingsplaats. Omwille van de denataliteit telt ze nog nauwelijks dorpskinderen. Vanuit de buurdorpen trekt ze evenwel kinderen aan die beter gedijen in de kleinschalige setting van deze school. Refererend aan de uitgangspunten – het kind centraal, maar ook tewerkstelling – is de instandhouding van dit schooltje een evidentie voor het schoolbestuur.

De personeelsformatie laat toe om op basis van het lestijdenpakket één kleutergroep te organiseren. Met het beschikbare volume aan lestijden opteren de directie en het team ervoor om in het lager onderwijs drie groepen te organiseren die ze in de namiddag herleiden tot twee. Deze groepering heeft zowel met personeelsbeleid te maken als met leergebieden die meer nopen tot een onderwijs op maat. Daarom krijgen de leerlingen in de voormiddag in hoofdzaak het aanbod voor wiskunde en Nederlands, in de namiddag vooral voor wereldoriëntatie en muzische vorming.

Naast de beide vestigingsplaatsen en het leerlingenaantal speelt de personeelsinzet een cruciale rol in de onderwijsorganisatie. Eerder dan een gericht beleid, zijn tradities en opvattingen hiervoor bepalend. Zo heeft elke ervaren groepsleerkracht door de jaren heen altijd dezelfde leeftijdsgroep. Het is daardoor geen gewoonte dat deeltijds werkende groepsleerkrachten samen eenzelfde groep hebben. Dat leidt tot meer groepen die twee, soms drie groepsleerkrachten tellen.

De organisatie is zo op gevat dat niet alleen de kleuteronderwijzeressen wekelijks en afhankelijk van hun werkvolume één of twee lestijden kindvrij zijn, maar dat dit ook geldt voor de leraren in het lager onderwijs. De bedoeling is dat ze dan werkgerelateerde taken uitvoeren.

Naast het uitvoeringsniveau is ook het beleidsniveau essentieel in de schoolwerking. De Pieter Brueghelschool is een van de almaar meer scholen met een directie, want twee halftijdse directeurs.

De onderwijsorganisatie is voorwerp van overleg en consensus zodat ze ook gedragen is door het team, hetgeen de ambitie is.

Ondersteuning De beschikbare accommodatie faciliteert de organisatie in beide vestigingsplaatsen. Illustratief daarvoor is de mezzanine in de kleuterklas van Erpekom. Ze vergroot de beschikbare oppervlakte en biedt dus de mogelijkheden om ook leeftijdsgebonden speelleerplekken in te richten. Ook de ruime groepslokalen in Grote-Brogel laten het gebruik van verschillende werkvormen toe.

Om de vooropgestelde organisatie van het lager onderwijs in Erpekom over de jaren heen stabiel te houden, hevelt het schoolbestuur zo nodig jaarlijks enkele lestijden over vanuit de vestigingsplaats in Grote-Brogel.

Op beleidsniveau budgetteert het schoolbestuur enkele uren voor het aansturen en opvolgen van het beleid rond woonbaarheid, hygiëne en veiligheid en enkele uren 'beleidsondersteuning' voor één van de halftijds fungerende directeurs die voltijds werkt en ook het ICT-luik voor zijn rekening neemt. Hij staat wekelijks vier uur in voor ICT-lessen en vier uur voor het technische luik van ICT.

Ook de taakinvoering van de twee niveaugebonden zorgcoördinatoren draagt mee de werking op beleids-, school-, leerkrachten- en leerlingenniveau.

Om de afstemming tussen de deeltijdse groepsleerkrachten van dezelfde groep te bevorderen, zijn er geen afspraken. In de meeste gevallen moeten een 'duoschrift' waarin de betrokken leerkrachten elkaar informeren over het reilen en zeilen in de klas, en facultatief overleg volstaan.

Een dame met een verpleegkundige opleiding neemt elke voormiddag in de kleuterafdeling op vrijwillige basis verzorgende en ondersteunende taken op, aanvullend op de uren kinderverzorging. Andere vrijwilligers engageren zich voor materiële noden van de school.

Omdat de twee klasvrije lestijden bedoeld zijn voor allerlei klasgebonden taken, blijven de leerkrachten dan in de school. Door de organisatie van de lessen godsdienst en lichamelijke opvoeding hebben sommige groepsleerkrachten een derde klasvrije lestijd. Dan ondersteunen ze hun collega van dezelfde graad met een differentiatie-activiteit waarvoor de modaliteiten vastliggen.

Professionalisering, digitale media en onderwijsleerpakketten zijn ondersteunend voor het aanboren van een breed didactisch repertoire waaruit leerkrachten kunnen putten om hun onderwijs zo efficiënt mogelijk te ondersteunen.

De personeelsvergadering, het werkgroepoverleg en het kernteam zijn fora waarop de onderwijsorganisatie geregeld aan bod komt.

Op niveau van de scholengemeenschap is er ondersteuning inzake administratie en leerbegeleiding.

De leerlinggerichte visie die het team aankleeft, is sterk ondersteunend voor aspecten van de onderwijsorganisatie, terwijl dit omwille van de veeleer behoudsgezinde kijk in het team minder geldt voor de personeelsinzet.

Doeltreffendheid Het bewerken van een gelijkgerichte visie van de onderwijsorganisatie is een prioritair uitgangspunt van de directie om tot een gedragen werking te komen. Dat ze gedragen is, zorgt voor welbevinden bij de leerkrachten, hetgeen de doeltreffendheid ten goede komt.

De evaluatie van de effectiviteit en efficiëntie van de groepering en van personeelsinzet gebeurt uitzonderlijk en fragmentarisch. Zo zijn de jaarlijkse functioneringsgesprekken aanleiding om de onderwijsorganisatie in functie van de betrokkene te bespreken. Het laat de directie toe de organisatie als doeltreffend te beschouwen. Een systematische zelfevaluatie is nog niet aan de orde.

Ontwikkeling De onderwijsorganisatie blijft qua groepering vrij stabiel. Sporadisch zijn er klasdoorbrekende initiatieven.

De vanzelfsprekendheid die voortspruit uit de jarenlange traditie van sommige organisatievormen, creëert de nodige veiligheid voor de school en voor de leerkrachten, maar ze belemmert ook wel de nood aan kritische reflectie om op basis van nieuwe of veranderde inzichten aspecten van de onderwijsorganisatie bij te sturen.

4.2 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid Het team en de directie vinden de structurele aandacht die ze geven aan de sociale en emotionele begeleiding van de kinderen, fundamenteel voor hun welbevinden en essentieel in hun opdracht. Tegelijk met het welbevinden van de kinderen focust de directie ook op het welbevinden van de leerkrachten en de ouders.

De directie en het team hebben vanuit de beeldvorming van individuele leerlingen een vrij globaal beeld van de sociaal-emotionele problematiek van de leerlingenpopulatie. Vermits er van achterstelling of andere problemen nauwelijks sprake is, noopt de sociale en emotionele begeleiding niet tot specifieke accenten of prioriteiten in die zin. Daarom zet iedereen zich volop

ervoor in dat kleuters en kinderen zich goed voelen in de klas en in de school. Dit is geen slogantaal, want de aanpak tekent zich af in een tweesporenbeleid. Enerzijds is dit gericht op het pedagogisch en didactisch handelen van leerkrachten dat alle leerlingen in een veilige sfeer moet uitdagen tot leren, en anderzijds zet het team via specifieke methodieken in om relatievaardigheden en een positief zelfbeeld te ontwikkelen bij de leerlingen. Met het oog op een zekere maatschappelijke vorming is leerlingenparticipatie in de lagere afdeling ingeburgerd.

In de schoolnaam Pieter Brueghel die de directie ook hanteert om de eigenheid van de school te verpakken, verwijst de R naar 'relationele vaardigheden' en een aantal initiatieven die daarin passen, en verwijst de B naar de betrokkenheid van de kinderen, hetgeen een pedagogisch en didactische vertaling krijgt via organisatie-, groepeerings- en werkvormen. Daarmee onderstreept het team het belang dat het hecht aan dit proces en de kwaliteit ervan.

Omdat ook ouders zich goed moet voelen over hun kind in de school, staan de beide directeurs en het team voor een laagdrempelige benadering via kind- en schoolbetrokken contacten met ouders.

De directie vindt ook het welbevinden van de leerkrachten en een goede teamsfeer belangrijk. Daarom geen top-down-beleid. Vernieuwingen komen pas op gang als er een voldoende groot draagvlak voor is. Zij streven ook naar een transparante communicatie.

Ondersteuning De leerkrachten brengen aan de hand van een screening het welbevinden en de betrokkenheid van kleuters en kinderen in kaart. In de lagere afdeling scoren leerlingen ook zelf hun welbevinden en betrokkenheid. Bevindingen daarover zijn twee- tot driemaal per jaar een vast onderdeel van kindbetrokken overlegmomenten zoals de klas- en overgangsbespreking en eventueel ook het multidisciplinaire overleg.

Via professionalisering en het gebruik van onderwijsleerpakketten is het didactisch arsenaal van de leerkrachten uitgebreid. Allerlei vormen van groeieren en samenwerken, en didactische concepten zoals hoeken- en contractwerk bevorderen de betrokkenheid van de leerlingen bij het leerproces en veranderden de rol van de leerkracht, die niet langer alleen kennisdoorgever, maar veeleer een begeleider van leerprocessen is.

De school boogt in beide onderwijsniveaus op een lange traditie in het gebruik van specifieke methodieken en activiteiten. Ze zijn erop gericht de sociale competenties van kinderen te ontwikkelen, hen status te verlenen en kinderen – en daardoor ook hun leerkracht – bewust te maken van hun capaciteiten. Initiatieven op schoolniveau zoals openingsmomenten, maar ook vormen van onthaal op groepsniveau, stimuleren leerkrachten tot continue aandacht. Klas- en speelplaatsafspraken bevorderen de structuur en het klimaat dat nodig is opdat kinderen zich veilig voelen. Organen zoals de leerlingenraad en de werkgroep Milieuzorg Op School geven leerlingen een stem en inspraak.

Behalve en schriftelijke rapportering over de sociaal en emotionele ontwikkeling en de daaraan gekoppelde 'oudercontacten' voorziet de zorgwerking in contacten met en informatiedoorstroming naar de ouders. Het team organiseert naar aanleiding van projecten toonmomenten, sensibiliserende of andere acties

waarvoor ze ouders uitnodigt. In de kleuterafdeling informeren de kleuteronderwijzeressen de ouders consequent over het programma. De geregeld verschijnende Schoolkrant brengt het verhaal van de schoolwerking.

Vooraf de teamvergaderingen, die streven naar consensus, de onderwijsorganisatie en de attente houding van de directie dragen ertoe bij dat leerkrachten graag komen werken. De school is een voorloper in het houden van functioneringsgesprekken, sinds 2002. De directeur ziet ze als een essentieel instrument om het welbevinden af te toetsen om op basis daarvan het beleid mee te richten.

Doeltreffendheid Recente tevredenheidsonderzoeken bij leerlingen, ouders en leerkrachten wijzen op een hoog welbevinden en een grote tevredenheid. In het team leeft een cultuur van permanente zelfevaluatie.

Ontwikkeling Hoewel het team al vele jaren de sociaal-emotionele begeleiding consequent en adequaat opneemt, en hoewel de tevredenheid hoog scoort, ziet het team een uitdaging in de verdere optimalisering van dit proces door oog en aandacht te hebben voor de talenten van ieder kind. Daar is in het team een groot draagvlak voor.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directie heeft een jarenlange beleidservaring en is sinds 2006 verdeeld in twee halftijdse functies. De verantwoordelijkheden zijn veeleer impliciet afgebakend en berusten op veel intern overleg. Beiden zijn over vele facetten van de organisatie degelijk geïnformeerd. Voor het team is dat geen probleem. Ze ervaren de taakafbakening, de taakinvulling als duidelijk, alsook de grote complementariteit tussen beide directeurs. Uit enquêtes bij leerkrachten en ouders blijkt hun laagdrempelige ingesteldheid en vlotte bereikbaarheid. Hun beleid en leiderschap zijn vanuit een participatieve visie doelgericht en doeltreffend opgevat. Zij stellen over het algemeen duidelijke verwachtingen en volgen de werking degelijk op. Zo zijn klasbezoeken al vele jaren ingeburgerd. Dat leidt tot een verslag, dat mee de basis vormt voor de functioneringsgesprekken. Het leiderschap blijft niet beperkt tot de directeurs van wie één ook halftijds een aantal andere, wel afgebakende beleidsopdrachten heeft. De zorgcoördinatoren richten, ondersteunen en volgen de leerbegeleiding mee op. Daarnaast fungeren enkele werkgroepen die ofwel praktisch ofwel inhoudelijk van aard zijn.
- Visieontwikkeling** De schoolnaam Pieter Brueghel moet de eigenheid als enige dorpschool van Grote-Brogel onderstrepen, het dorp waar de schilder Pieter Brueghel de Oude rond 1520 zou geboren zijn. Het team hanteert de schoolnaam als acroniem voor de verankering van de pijlers die vorm en inhoud geven aan het onderwijs en de opvoeding die de school voorstaat vanuit haar eigen opvoedingsproject. Vanuit de visie weet de school zich te profileren langs muzische accenten, de sociaal-emotionele initiatieven en de acties als gezonde en groene school. De vermarkting daarvan verloopt spontaan, en uit zich in grote tevredenheid van de ouders. In het team leeft een cultuur van voortdurende reflectie over de dagdagelijkse werking. Hoewel deze veelvuldige, formele en informele momenten meestal niet het concrete niveau overstijgen, zorgen ze wel voor een sterk gedeelde kijk op de rol van de school en de leerkracht, en op onderwijs en opvoeding van kinderen in Grote-Brogel. Even wezenlijk voor de grote gezamenlijke doelgerichtheid die het team kenmerkt, is de teamgeest, een aspect dat veel aandacht geniet en dat zich vertaalt in een groot dynamisme. In het bovenvermelde acroniem verwijst de T overigens naar teamwork.
- Besluitvorming** Refererend aan het belang dat de directie hecht aan het welbevinden van de leerkrachten, een sterke teamsfeer en samenwerking, is de besluitvorming gericht op inspraak en het streven naar consensus, dit om te komen tot gedragen beslissingen. Overlegorganen zoals het kernteam en de werkgroepen zijn daarvoor ondersteunend, het belangrijkste forum is de maandelijkse personeelsvergadering. Basis voor de schoolwerking is het jaarlijkse prioriteitenplan waarvoor de vijf pijlers van het eigen opvoedingsproject de kapstok zijn. Ook de functioneringsgesprekken en diverse andere vormen van evaluatie reiken, naast eventuele verwachtingen van externen diverse invalshoeken aan. Het blijft een uitdaging om in het keuzeprocess ook de fasering te integreren zodat de draagkracht bewaakt blijft. Essentieel voor de besluitvorming is de communicatie, die vlot en transparant verloopt.

- Kwaliteitszorg** Teneinde te weten of het de goede dingen goed doet, maakt het team continu werk van een degelijk kwaliteitszorgbeleid, zonder dat dit systematisch verloopt en volledig is. Onderwijsopbrengsten van diverse aard, tevredenheidsonderzoeken, functioneringsgesprekken en reflecties over de pedagogisch-didactische werking zijn de instrumenten voor de zelfevaluatie. Ze leiden tot een analyse die uitmondt in een interpretatie, ook afgezet tegen tendensen op langere termijn, om tot bijstellingen te komen. Het jaarlijkse prioriteitenplan is daar een voorbeeld van. De school staat ook open voor vormen van externe evaluatie. Zo was het gunstige doorlichtingsverslag van 2007 voorwerp van analyse. Heel wat vaststellingen werden opportuniteiten voor gefaseerde bijstellingen. Ook de resultaten van de koepelgebonden eindtoetsen, die de vierde- en zesdeklassers afleggen, leiden ondanks bovengemiddelde en soms ook hoge scores tot acties om het onderwijs ter zake te optimaliseren.
- Talenbeleid** Er zijn nauwelijks anderstaligen of kinderen met een taalachterstand. Dit kleurt het doordachte talenbeleid. Het team zet voor Nederlands sterk in op leesbevordering. Allerlei initiatieven dragen daar toe bij. Leerkrachten krijgen ook de gelegenheid zich op dat vlak te professionaliseren. Voorts wordt het effect van de acties in kaart gebracht met het oog op eventuele aanpassingen. In de eerste en de tweede graad geven de leerkrachten taalinitiatie Frans, hetgeen bij de kinderen leidt tot meer spreekdurf en affiniteit met deze taal.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de noden van alle leerlingen op een handelingsplanmatige manier in kaart brengt. Het schoolteam heeft een duidelijke visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties sterk vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. Daar waar het kan stemt het team zijn beleid af op dat van de scholengemeenschap. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties op leerling-, leraren- en schoolniveau die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Het hele schoolteam kent de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de meeste teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de toenemende aandacht in de kleuterafdeling voor een doelgerichte werking vanuit het leerplan
- het aanbod dat in de kleuterafdeling afgestemd is op een evenwichtige, harmonische ontwikkeling
- de doelgerichte en doeltreffende aanpak van het leergebied wiskunde in de lagere afdeling met ruime aandacht voor differentiatie
- het accent dat de lagere afdeling binnen het leergebied wereldoriëntatie legt op het domein natuur en ook techniek, zonder het evenwicht tussen de leerdomeinen te verstoren
- de ondersteunende leeruitstappen in de beide afdelingen en de aandacht voor de actualiteit in het lager onderwijs

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de doelgerichte, ondersteunende, doeltreffende en ontwikkelingsgerichte benadering van de sociale en emotionele begeleiding van de leerlingen
- de structurele acties, initiatieven en methodieken die het welbevinden van leerlingen en leerkrachten, en de tevredenheid van ouders bevorderen
- het streven binnen de onderwijsorganisatie naar een evenwicht tussen de belangen van het kind, dat het eerste uitgangspunt is, en het welbevinden van de leerkrachten

Wat betreft het algemeen beleid

- de inzet van de directie en het team die hard werken en dit doen met een hart voor de kinderen en voor de school
- de duidelijke positionering en profilering van de school
- de permanente aandacht voor kwaliteitszorg
- het beleidsniveau dat vanuit een groot empathisch vermogen een veilig klimaat bewerkt om de werking te richten, te ondersteunen, op te volgen en bij te sturen
- het werken aan de gezamenlijke doelgerichtheid vanuit een participatief beleid

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- in de kleuterafdeling, het bewust bewaken en gericht plannen het aanbod vanuit de leerplannen, en het daarop afstemmen van de evaluatiepraktijk
- in de lagere afdeling het bewaken van de continuïteit en de gradatie van leerinhouden wereldoriëntatie

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ludo COENEN de inspecteur-verslaggever	Mieke VLIEGEN & Hugo SWENNEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	